Miika Nousiainen

JUURIHOITO

Oheismateriaali

TAMPEREEN TEATTERI

Miika Nousiainen

Juurihoito

Ensi-ilta 12.10.2018

Oheismateriaalin valmistaneet opettajat:
Anne Hietikko, Hannele Junttila, Tuija Leppäharju ja Minna Martikainen

Kuvat: Harri Hinkka, Tampereen Teatteri

Identiteetin rakentuminen

Yksi Juurihoito-näytelmän keskeinen teema on identiteetin rakentuminen: kuka ja millainen olen. Identiteetti rakentuu läpi elämän, ja uudet kokemukset muovaavat sitä.

Identiteetin rakennusaineita ovat usein perhe ja harrastukset, ystävyyssuhteet, tieto oman perheen ja suvun taustasta, myös median antamat roolimallit.

Tämän oheismateriaalin tehtävät käsittelevät identiteettiä erilaisista näkökulmista.

Mihin tarkoitukseen oheismateriaali on tehty?

Oheismateriaalin tavoitteena on syventää esityksen katsomiskokemusta ja herättää ajatuksia ja keskustelua teatterielämyksestä. Tehtäviä voi käyttää ennen ja jälkeen teatteriesityksen. Materiaali soveltuu esimerkiksi yläkoulun, ammattiopiston ja lukion opiskelijoille. Aineistoa voi soveltaa tehtäessä opintoihin opintosuorituksia.

Miten materiaalia käytetään?

Voitte vapaasti valita teitä kiinnostavat alueet ja käsitellä niitä joko ohjeen mukaan tai haluamallanne tavalla: pari- ja ryhmätöinä, keskusteluina, kirjallisina tehtävinä tai draamatehtävinä.

Voitte tutustua myös muiden näytelmien materiaaleihin sekä teatterietikettiin. Oheismateriaaleissa on erilaisiin tilanteisiin sopivia draamatehtäviä sekä materiaalia teatteriesityksistä yleensä.
http://www.tampereenteatteri.fi/fi/yleisotyo/opettajille/
http://www.tampereenteatteri.fi/fi/yleisotyo/teatterietiketti/

Sisällysluettelo seuraavalla sivulla

SISÄLLYSLUETTELO

I	**JUURIHOITO:** perustietoa näytelmästä ja ohjaajan sana	4
II	**Tehtäviä ennen esitystä** 1. Kirjoitustehtävä tai suullinen paritehtävä **rooleista** 2. Kirjoitus- ja pohdintatehtäviä **etnisestä näkökulmasta**	6
III	**Tehtäviä esityksen jälkeen** 1. Kirjoitus- ja pohdintatehtäviä 2. Toiminnallisia tehtäviä	8
IV	**Romaanin ja näytelmän vertailua**	11
V	**Teatterietiketti**	12
	LIITTEET: Valokuvia roolihahmoista Suomen kartta Maailman kartta	

I JUURIHOITO: perustietoa näytelmästä

Näytelmä on **Mikko Kannisen** sovitus ja ohjaus **Miika Nousiaisen** Juurihoito-romaanista.

Juurihoito kertoo Pekasta, jonka isä häipyi jo varhain hänen elämästään. Vuosikausia myöhemmin hammaslääkärin tuolissa istuessaan Pekalle paljastuu, että hänellä on paitsi huono purukalusto myös saman isättömyyden kokenut hammaslääkäriveli Esko. Toisensa löytäneet veljekset lähtevät yhdessä selvittämään isänsä kohtaloa, ja matka vie monen mutkan kautta aina maapallon toiselle laidalle.

Työryhmä:

Ohjaaja	Mikko Kanninen
Lavastaja	Mikko Saastamoinen
Pukusuunnittelija	Mari Pajula

Rooleissa:

Esko	Esa Latva-Äijö
Pekka	Antti Tiensuu
Muut useissa rooleissa	Mari Turunen
	Ritva Jalonen
	Mari Posti
	Veera Tapanainen

Ensi-ilta Tampereen Teatterin Frenckell-näyttämöllä 12.10.2018

Ohjaaja Mikko Kannisen kirjoitus esityksen käsiohjelmassa:

Miika Nousiaisen kirjat kertovat suomalaisista. Nousiaisen tyyli on hyvin omintakeinen; hän ei kuvaa kirjoissaan mitään siloteltua ideaalikuvaa täällä pohjoisessa elävistä ihmisistä. Luultavimmin hän vain tylysti kirjaa omia kokemuksiaan ja havaintojaan, niitä sitten kirjailijan vapaudella laventaen ja sovittaen. Henkilöissä ja tapahtumissa on nähdyn ja koetun tuntu. Nousiaisen tarinoiden suomalaiset ovat näin meille kaikille kovin tunnistettavia: kukaan ei ole lähellekään täydellinen, korkeintaan keskinkertainen – ja se usein riittää.

Juurihoito on tärkeä kertomus juuri tällä hetkellä kun tätä kansallista identiteettiä ravistelevat ympäri Eurooppaa, myös meillä Suomessa, tämän identiteetin itselleen kaapanneet moninaiset poliittiset liikkeet. Taas Euroopassa määritellään ihmisryhmiä “meihin” ja “niihin muihin” niin kuin ennen toista maailmansotaa. Kansojen alkuperiä (juuria) keksitään ja muokataan uudestaan, jopa koulujen kirjoihin, kuten silloin kun nationalismia keksittiin 1900-luvun alussa.

Ihmiset saavat erilaiset lähtökohdat elämässään. Kenenkään tarina täällä maan päällä ei ole samanlainen. *Juurihoidon* tarinan henkilöiden menestymistä yhteiskunnassa takaa enemmän se, millaisessa ympäristössä henkilö on kasvanut kuin se, minkälainen perimä, kansalaisuus tai persoonallisuus hänellä on. Näin se on oikeassakin elämässä. Ihmiseen vaikuttaa suuresti se, millaiseksi ihminen kokee ympäristönsä mahdollisuudet, varsinkin lapsuudessa. Jos olet kannustavien, sinua

tukevien ja rakastavien ihmisten ympäröimänä, sinulla on hyvät mahdollisuudet kasvaa empaattiseksi ja hyvän itsetunnon omaavaksi aikuiseksi. Muutoin se voi olla haastavampaa.

Juurihoidossa suomalaisuus saa monia muotoja ja useita erilaisia kasvoja. Aina se on kuitenkin tunnistettavaa – juuri tuollaisia me olemme! Yllättävätkin yhteydet ihmisten välillä ovat merkityksellisiä – koska juuri yhteydet, pienetkin asiat, mahdollistavat uuden oppimisen ja aina käynnissä olevan muutoksen helpomman hyväksymisen.

Mikko Kanninen, ohjaaja

II Tehtäviä ennen esitystä

1. Kirjoitustehtävä tai suullinen paritehtävä rooleista

Valitse kuvakokoelmasta (kuvia liitteenä) henkilö, jonka roolia kokeilet. Osa kokoelman henkilöistä on Juurihoito-esityksen roolihahmoja, mutta ei haittaa, vaikka et tiedä, millaisia he näytelmässä ovat.

Vastaa kysymyksiin kirjallisesti tai parin kanssa suullisesti valitsemasi henkilön näkökulmasta.

1. Miltä näytän? Mitkä ovat äidin, mitkä isän tai muiden sukulaisten piirteitä? Mikä ulkonäössä on omaani?
2. Millainen on suhde vanhempiini? Voivatko he käskeä tai pyytää minulta jotakin? Millä perusteella? Voinko minä esittää heille vaatimuksia? Mitä?
3. Millainen seurustelukumppani minulla on tai voisi olla? Miten parisuhteessa toimitaan? Otanko mallia omista vanhemmistani vai jostakin muualta? Mistä?
4. Mistä saan omaa rahaa? Mihin käytän sitä? Mihin kaikkeen sen pitää riittää?
5. Mikä on elämän tarkoitus? Onko olemassa meitä ylempi voima?
6. Kenestä olen vastuussa? Itsestäni? Kenestä muista?
7. Mitä ajattelen muista naisista tai miehistä? Ovatko he liittolaisia ja kumppaneita vai kilpailijoita?
8. Millainen nainen tai mies olen? Millaiseen ammattiin nainen/mies voin hakeutua? Millaisista asioista naiset/miehet yleensä kiinnostuvat? Millainen harrastus sopii naiselle/miehelle?

FAKTAA: Kysymykset vastaavat seuraaviin psykologisiin kehitystehtäviin:

1. Fyysisen ulkomuodon hyväksyminen
2. Tunne-elämän itsenäisyyden saavuttaminen omiin vanhempiin nähden
3. Parisuhteeseen valmistautuminen
4. Vastuu taloudellisista seikoista
5. Omaa elämää ohjaavan maailmankatsomuksen muodostuminen
6. Sosiaalisesti vastuullinen käyttäytyminen
7. Suhtautumistapa molempia sukupuolia kohtaan
8. Sukupuoli-identiteetin mukaisen roolin hyväksyminen

2. Ryhmäkeskustelu

Muodostakaa pienryhmät (3–4 henkilöä). Keskustelkaa edellisestä tehtävästä.

1. Mihin kysymyksiin oli kaikkein helpoin vastata? Miksi?
2. Mitkä kysymykset olivat vaikeimpia? Miksi?
3. Mikä kysymys tai mitkä kysymykset ovat henkilöhahmosi kannalta kaikkein tärkeimpiä? Miksi?

3. Yleiskeskustelu

Jakakaa havaintojanne koko luokan kesken.

2. Kirjoitus- ja pohdintatehtäviä etnisestä näkökulmasta

1. Millaisia merkityksiä näytelmän nimi Juurihoito mielestäsi sisältää?

2. Mistä asioista oma identiteettisi rakentuu? Arvioi, kuinka paljon omaan identiteettiisi vaikuttavat mm. perheesi, ystävät, harrastukset ja muut kiinnostuksen kohteet, kouluympäristösi ja haaveesi. Piirrä piirakkamalli, johon värität eri elämän osa-alueiden vaikutuksen omaan identiteettiisi.

3. Tiedätkö, mistä oma sukusi on kotoisin? Laadi oma sukupuu omien tietojesi perusteella. Voit myös kysyä vanhemmiltasi ja muilta sukulaisilta sukusi historiasta. Käytä mahdollisia lähteitä, esim. sukututkimusta, jos sellaista on saatavilla. Voit tehdä perinteisen sukupuun tai värittää kartasta sukusi asuinalueet. (Suomen kartta ja maailman kartta liitteenä)

4. Muodosta viisi väitettä: millainen on tyypillinen suomalainen nainen/mies/nuori/perhe?

5. Mikä mielestäsi on suomalaista? Mitkä asiat tai käyttäytymismallit ovat erityisen suomalaisia?

6. Tutustu Karoliina Korhosen sarjakuvaan Suomalaisten painajaisia (Finnish Nightmares). Mitä piirteitä suomalaisuudesta nostetaan esiin?

III Tehtäviä esityksen jälkeen

1. Kirjoitus- ja pohdintatehtäviä

1. Etnisyyden esittäminen teatterissa – stereotypiat

Ryhmätehtäviä

1. Etsikää tietoa näytelmän tapahtumapaikoista.

2. Etsikää syitä, miksi suomalaiset ovat muuttaneet näytelmässä esiintyviin maihin.

3. Miten eri etniset ryhmät esitetään näytelmässä? Vastaako kuvaus omia kokemuksiasi? Vahvistetaanko vai rikotaanko näytelmässä stereotyyppisiä käsityksiä eri kansalaisuuksista?

4. Mitä vähemmistöjä näytelmässä esitellään? Miten näytelmä ottaa kantaa vähemmistöjen asemaan?

5. Mitkä stereotypiat suomalaisista ovat osuvia? Entä mitkä ovat mielestäsi liioiteltuja tai jopa vääriä?

2. Perhe

1. Millaisia perheitä näytelmässä on?

2. Mitkä asiat sinun mielestäsi tekevät perheen?

3. Piirrä tai kuvaile yksi näytelmän perhe tai oma perheesi.

4. Tehkää ryhmässä käsitekartta päähenkilöä ympäröivistä perheistä.

3. Keskustelu teatteriesityksen henkilöhahmoista

Muodostakaa pienryhmät (3–4 henkilöä). Keskustelkaa teatteriesityksen herättämistä ajatuksista.

1. Kuka oli esityksen kiinnostavin henkilöhahmo (Pekka, Esko, Sari-sisko…)? Miksi?
2. Mitkä seuraavista kehitystehtävistä korostuvat tässä henkilöhahmossa? Perustele.
   a) Fyysisen ulkomuodon hyväksyminen
   b) Tunne-elämän itsenäisyyden saavuttaminen omiin vanhempiin nähden
   c) Parisuhteeseen valmistautuminen
   d) Vastuu taloudellisista seikoista
   e) Omaa elämää ohjaavan maailmankatsomuksen muodostuminen
   f) Sosiaalisesti vastuullinen käyttäytyminen
   g) Suhtautumistapa molempia sukupuolia kohtaan
   h) Sukupuoli-identiteetin mukaisen roolin hyväksyminen

4. Eskon identiteetti

Näytelmän Eskon identiteetti rakentuu vahvasti ammatti-identiteetin varaan.

1. Pohdi, mikä hammaslääkäri-identiteetin merkitys on Eskon minuuden rakentamisessa.
2. Arvioi, miten Eskon suhtautuminen itseensä ja muihin muuttuu näytelmän aikana.
3. Millaisia ihmissuhteita Eskolla oli elämänsä aikana ollut?
4. Millaiset asiat vaikuttivat siihen, että hänen oli vaikea solmia ja ylläpitää läheisiä ihmissuhteita?
5. Yksinäisyys on monelle suomalaiselle vakava ongelma: Mitkä asiat helpottavat Eskon yksinäisyyttä? Millä tavalla eri-ikäisiä, yksinäisiä ihmisiä voisi auttaa?

2. Toiminnallisia tehtäviä

1. Draamatuokio identiteetin muovaamisesta tarinan avulla

Valitse kuvakokoelmasta (kuvia liitteenä) henkilö, jonka roolia kokeilet. Muodostakaa parit tai kolmen hengen ryhmät ja asettukaa kerrallaan yhteen seuraavista tilanteista.

Tilanne 1. Lentokoneessa

Asetu parisi kanssa tuoleille vierekkäin. Istut lentokoneessa matkalla tärkeään tapaamiseen. Alat jutella vierustoverisi kanssa. Kerro hänelle itsestäsi, kuuntele, kommentoi ja tee lisäkysymyksiä parisi kertomaan. Voit käyttää kertomisessa apuna alla olevia kysymyksiä.

1. Mihin olet menossa?
2. Miksi se on tärkeä tapaaminen? Mikä siinä jännittää/innostaa, ilahduttaa?
3. Millä tavalla tapaaminen voi vaikuttaa elämääsi?

Tilanne 2. Bussipysäkillä

Seiso metrin päässä paristasi. Olette bussipysäkillä ja odotatte bussia, jota ei kuulu. Alat jutella. Kerro hänelle itsestäsi, kuuntele, kommentoi ja tee lisäkysymyksiä parisi kertomaan. Voit käyttää kertomisessa apuna alla olevia kysymyksiä.

1. Mistä olet tulossa?
2. Millainen työ- tai opiskelupäivä sinulla on ollut? Miksi?
3. Miten rentoudut, kun pääset kotiin?

Tilanne 3. Uimarannalla

Istu lattialle ja ota lokoisa asento. Olet helteisellä uimarannalla. Alat jutella vieressäsi loikoilevan henkilön kanssa. Kerro hänelle itsestäsi, kuuntele, kommentoi ja tee lisäkysymyksiä parisi kertomaan. Voit käyttää kertomisessa apuna alla olevia kysymyksiä.

1. Oletko lomalla vai vapaalla? Mistä?
2. Onko rannalla loikoilu sinulle tavallista? Miksi? Miksi ei?

3. Millaisia ajatuksia rannalla ja vapaalla oleminen sinussa herättää?

Draamatuokion arviointikeskustelu

1. Miten draamatuokio kokonaisuutena mielestäsi onnistui?
2. Millaista roolihahmoa yritit luoda?
3. Miten roolihahmon luominen onnistui?

2. Kirjeet lapsille

Onni Kirnuvaaran jäämistöstä löytyy yllättäen jokaiselle lapselle lyhyt kirje (noin 100 – 150 sanaa) ja jokin pieni lahja. Kirjoita kirje Onnin näkökulmasta, jossa hän muun muassa perustelee, miksi antaa juuri kyseisen lahjan. Esittäkää kirjeet joko Onnin tai vastaanottajan roolissa.

3. Ystäväni-kirja

Mitä kukin sisarus (Esko, Sari, Fana ja Sunday) kirjoittaisi Pekan Ystäväni-kirjaan? Täydennä oheisen mallin mukaan.

- Mikä on lempinimeni?
- Millainen on perheeni?
- Missä asun?
- Mikä on lempivärini?
- Mikä on lempieläimeni?
- Mitä harrastan?
- Mikä minua naurattaa?
- Mikä minua suututtaa?
- Mitä pelkään?
- Mistä haaveilen?
- Omakuvani. (Piirrä.)

4. Puheet muistotilaisuudessa

Sisarukset päättävät järjestää Onnin muistotilaisuuden, jossa pidetään lyhyitä (2 – 3 minuutin) puheita. Puheet voivat käsitellä puhujan suhdetta isään mutta myös muita aiheita. Puheen pitäisi myös heijastaa puhujan persoonallisuutta.

Jakautukaa ryhmiin ja valitkaa joko vaihtoehto A tai B.

A) Arpokaa yksi sisarus ryhmää kohti. Suunnitelkaa yhdessä hänen puheensa ja esittäkää se muille.

B) Jokaisella ryhmäläisellä on suunniteltavana eri henkilön puhe. Puheet esitetään vain omassa pienryhmässä.

5. Joulu yhdessä

Sisarukset ovat päättäneet viettää seuraavan joulun yhdessä, mutta tietysti jokaisella on erilainen ajatus siitä, missä ja miten joulu vietetään ja millaisista lahjoista toiset pitävät. Valitkaa joko vaihtoehto A tai B.

A) Jakautukaa ryhmiin. Sopikaa, kuka on kukin henkilö.
Jokainen eläytyy oman henkilönsä näkökulmaan ja suunnittelee hetken itsekseen, millaisia ideoita joulunviettoon esittää ja miten niitä perustelee. Kuunnelkaa toistenne ehdotukset ja kommentoikaa niitä rooleissa. Tehtävän voi toteuttaa myös laajana neuvotteluharjoituksena, jolloin pyritään löytämään yhteinen ratkaisu.

B) Pohtikaa pareittain, mitä joululahjoja sisarukset antaisivat toisilleen? Esittäkää lahjan antaminen ja paketin avaaminen pantomiimina (ilman sanoja). Yleisö koettaa arvata, mitä paketissa on.

IV Romaanin ja näytelmän vertailua

1. Miten teatterin keinoin luodaan esityksen erilaiset tapahtumapaikat? Miten se mielestänne toimii? Perustelkaa.
2. Vertailkaa henkilöhahmoja: mitkä henkilöiden ominaisuudet, erityisesti luonteenpiirteet korostuvat toisaalta näytelmässä ja toisaalta romaanissa? Kuka on suosikkihenkilönne romaanissa ja kuka näytelmässä? Perustelkaa.
3. Miten romaanin ja näytelmän kertojat eroavat?
4. Mitä huumorin keinoja käytetään romaanissa ja mitä näytelmässä? Arvioikaa huumorin keinojen toimivuutta.
5. Miettikää vähintään viisi perustelua romaanin lukemisen puolesta.
6. Miettikää vähintään viisi perustelua näytelmän katsomisen puolesta.
7. Muistelkaa muita lukemianne romaaneja, joiden pohjalta on tehty joko näytelmä tai elokuva. Vertailkaa katsomis- ja lukemiskokemuksianne.

V Teatterietiketti

Teatterietiketistä saat käytännön tietoa Tampereen Teatteriin tulemisesta ja teatterissa viihtymisestä.

- Tulethan teatteriin ajoissa, sillä myöhästyneet pääsevät saliin vasta väliajalla. Teatterin ulko-ovet avataan jo tuntia ennen esityksen alkua, mutta saliin pääset 15 minuuttia ennen esityksen alkua.
- Tarkista etukäteen, millä näyttämöllä esitys on. Päänäyttämö ja Kulttuuriravintola Kivi sijaitsevat Keskustorilla ja Frenckell-näyttämö Keskustorin toisessa päässä Satakunnan sillan pielessä.
- Ulkovaatteet jätetään esityksen ajaksi narikkaan. Päänäyttämöllä sinua palvelee narikkahenkilökunta (narikkamaksu 2 €) tai voit jättää vaatteesi itsepalvelunaulakkoon. Frenckell-näyttämöllä itsepalvelunaulakot sijaitsevat teatterin aulassa.
- Jätäthän myös reput ja eväät naulakkoon.
- Huomaavaisuudesta kanssakatsojia kohtaan tulethan teatteriin ilman voimakkaita hajusteita.
- Väliaikatarjoilun voit tilata ennakkoon, näin vältyt jonottamiselta väliajalla.
- Istuinpaikkasi löydät teatterilipusta. Tarvittaessa vahtimestarit opastavat sinut oikealle paikalle.
- Suljethan esityksen ajaksi kännykän, samoin myös kaikki soittimet ja pelit.
- Esityksen aikana valokuvaaminen ja nauhoittaminen eivät ole sallittua.
- Eläydy esitykseen! Naura, jos esitys naurattaa ja itke, jos itkettää. Voit antaa myös väliaplodeja.
- Esityksen päätyttyä voit taputtaa, huutaa ”bravo!” tai nousta seisomaan ja taputtaa.
- Halutessasi voit lähettää näyttelijöille kiitoksena vaikkapa kirjeen tai kukkia. Jätä tervehdyksesi tullessasi tai väliajalla narikkaan tai vahtimestarille, niin näyttelijä saa sen loppukiitoksiin.
- Toivomme, että nautit teatterin taiasta! Otamme mielellämme vastaan palautetta. Kommentoi näkemääsi esitystä nettisivuillamme **www.tampereenteatteri.fi.**

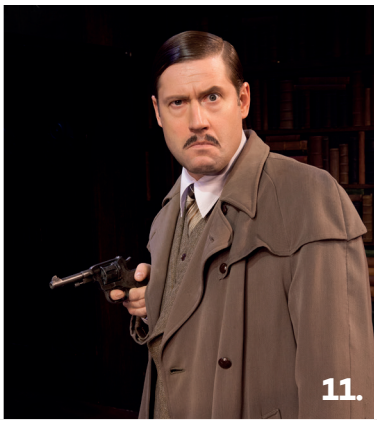

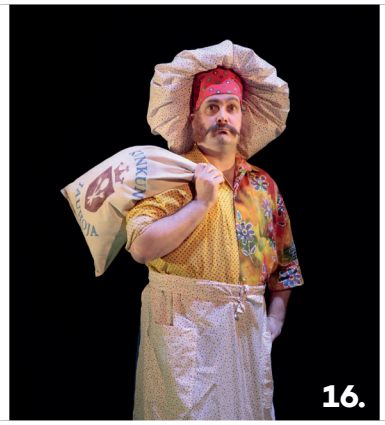

Kuvat Tampereen Teatterin näytelmistä *Tuttiritari ja lohikäärmeen salaisuus*, *Näytelmä joka menee pieleen* ja *Juurihoito*. Kuvaaja Harri Hinkka.

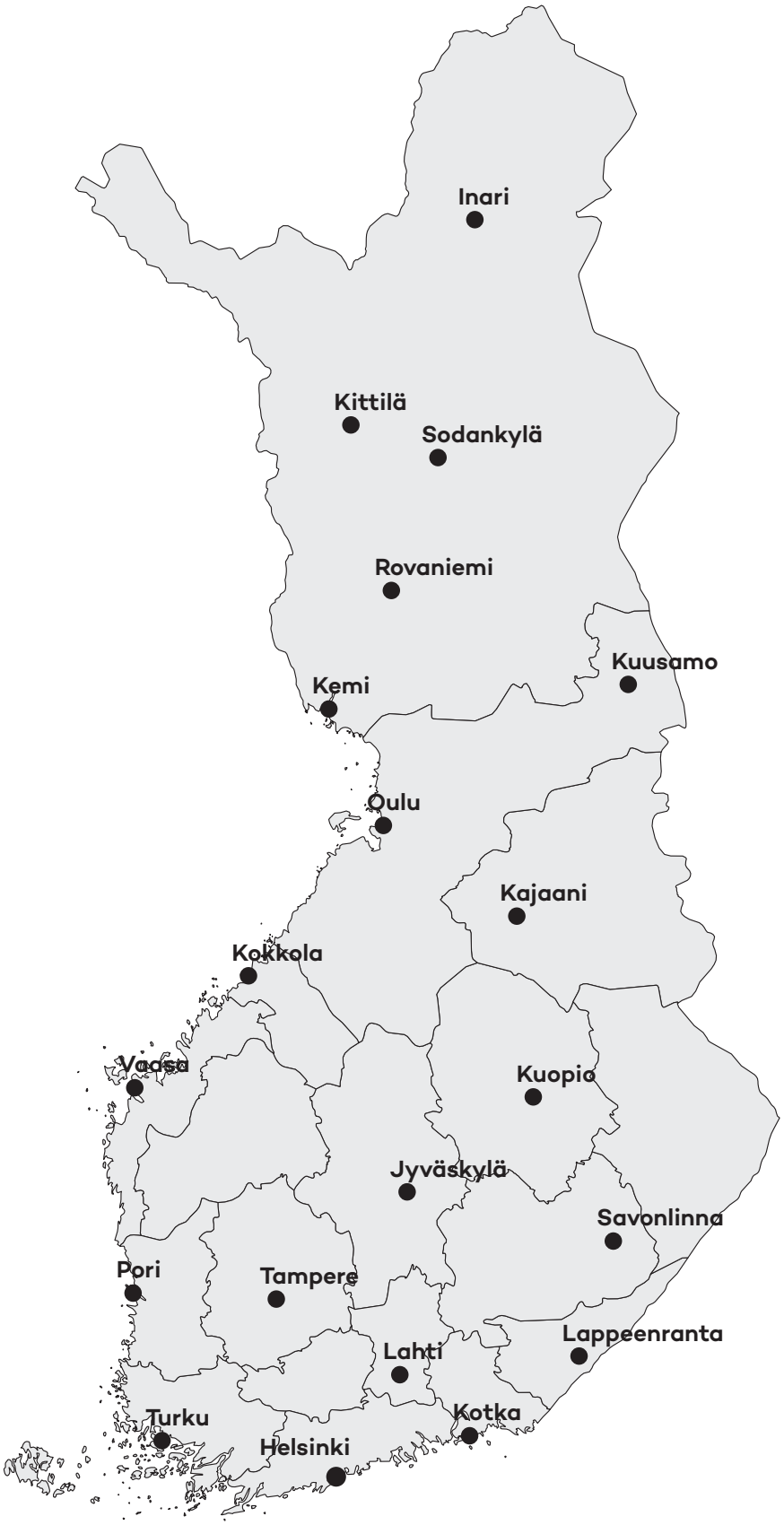
Inari
Kittilä
Sodankylä
Rovaniemi
Kuusamo
Kemi
Oulu
Kajaani
Kokkola
Vaasa
Kuopio
Jyväskylä
Savonlinna
Pori
Tampere
Lappeenranta
Lahti
Kotka
Turku
Helsinki